

מוסמך לדוח או מוסמך להתרשל / דורון אפיק, עו"ד*

החל מה-27.06.2024 מחויבות כל החברות בישראל להגיש דיווחים אלקטרוניים לרשם החברות - לכאורה תיקון טכני שנועד אולי לחסוך כוח אדם ברשם החברות בהזנת הטפסים הידניים, אולם בפועל שינוי משמעותי שעשוי לצמצם את הרשלנות הפושעת בה מתנהלות חלק גדול מהחברות בישראל.

למעט במקרים מסוימים (למשל, החלפת תקנון החברה), הרישום ברשם החברות הוא דקלרטיבי בלבד והמרשם הרלוונטי הוא המרשם הפנימי בחברה (אשר במקרים רבים אינה מחזיקה מזכירות חברה ולא באמת קיים מרשם כזה). כך, למשל, במקרה שנדון בבית המשפט המחוזי בתל אביב בנובמבר, 2021¹, גילה אדם שמניות בחברה הועברו על שמו ודרש למחוק את רישומו כבעל מניות וכדירקטור בחברה שנעשה ללא ידיעתו וללא שהיה לו כל קשר לחברה. בית המשפט קבע, כי יש לתקן את המרשם ולהסירו כבעל מניות וכדירקטור הן ברשם החברות וגם במרשמי החברה והבהיר, שתפקידו של רשם החברות הוא דקלרטיבי בלבד ובמקרה של סתירה בין המרשם ברשם החברות למרשם בחברה, המרשם בחברה קובע. באותו מקרה דובר ברישום שנעשה כחלק ממרמה, מבלי שלאותו אדם היה כל קשר לחברה וללא ידיעתו, אולם טיפלנו בעבר גם במקרה בו יבואן רכב גדול גילה לפתע שאדם שכלל אינו מכיר רשום ברשם החברות כמחזיק במניות החברה, בשל תקלה טכנית.

חוק החברות הישראלי דורש הגשת דוח שנתי לרשם החברות, כשדוח זה הוא לכאורה דוח טכני המעדכן על שינויים בתקנון החברה, לרבות החלטה על שינוי שם והגדלת ההון הרשום או הקטנתו, שינוי כתובת החברה, שינויים בדירקטוריון, שינויים באחזקות החברה ועוד - הכל שינויים שהחברה הייתה מחויבת על פי החוק לדווח עליהם בתוך ימים ספורים לאחר שבוצעו במהלך השנה, ולכן לכאורה מדובר בדוח שהוא מיותר לחלוטין.

בפרקטיקה, הדוח אינו רק מיותר, אלא אף מסוכן כיוון שגם רואי חשבון הוסמכו להגיש את הדוחות לרשם החברות, ואלו היו נוהגים להחתים את החברה על הדוח השנתי לרשות המסים, לרבות על טופס ידני של דיווח לרשם החברות, שבמקרה הטוב הועתקו בו הפרטים מדוח רשם החברות העדכני (ובמקרה הפחות טוב, הוכנסו בו פרטים שגויים בשל העתקה לא נכונה או מכיוון שהועתקו ממידע ישן) ורשם החברות היה מעדכן אוטומטית את המידע על החברה מתוך הדוח, אשר לא הוכן על ידי עורך דין אלא על ידי רואה חשבון, אשר לא זה תפקידו ואשר יכול ואינו מודע לשינויים שנעשו בחברה לאורך השנה. ובמילים אחרות, חגיגת רשלנות מקצועית שגרמה לכך שהמידע ברשם החברות נהיה פחות ופחות רלוונטי ויותר נתון לטעויות.

הדרישה לכך שכעת רק דירקטור, מנכ"ל חברה או אדם שנרשם כמוסמך לדוח בחברה, יוכל להגיש את הדוח השנתי באופן מקוון, היא הזדמנות לחברות (שיבחרו שלא להחליף רשלנות פושעת אחת באחרת) להתחיל לפעול כפי שחברות אמורות לפעול, על ידי מינוי מזכירות חברה מסודרת, אשר תחזיק ספרי חברה מסודרים ותיעוד מסודר של כל המסמכים הרשמיים של החברה וכל הסכמי החברה (כמו גם וידוא שהם נחתמו כדן ומחייבים את שני הצדדים), ולא רק ידווח את הדיווח השנתי לרשם החברות אלא גם יוודא שהחברה פועלת בהתאם לחוק גם בהיבטים אחרים.

או שלא... חברות יכולות גם "לחסוך כסף" ופשוט לרשום את אחד הדירקטורים או המנכ"ל (או אדם אחר, שאין זה תפקידו, אין לו את הרקע המקצועי לכך וכל דבר שהוא עושה אינו יכול להיות מעבר לרשלנות) ולהמשיך ולפעול בהתאם לכלל הכלכלי הידוע: חיסכון קטן היום מגדיל את הסיכוי לנזקים והוצאות גדולים בעתיד...

* עו"ד דורון אפיק הינו נוטריון ועורך דין המוסמך בישראל ובניו יורק והוא השותף המנהל של משרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) המתמקד בדיני חברות, דיני מקרקעין, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, מימון ומשפט ימי ואף הרצה בתחומי מומחיותו, לרבות במסגרת תואר מנהל עסקים Executive MBA באוניברסיטה העברית בירושלים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גיבור ובוררות) ומשמש גם כבורר וכנאמן בנאמנויות ישראליות ובינלאומיות. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

¹ תא (תי"א) 10603-08-21 ע"ר בנעזרי נ' קינוא פרויקטים בע"מ (16.11.2021) - <https://he.afiklaw.com/caselaw/13012>

Empowered to Report or Empowered to Commit Negligence / Doron Afik, Esq.*

As of June 27, 2024, all companies in Israel are required to submit electronic reports to the Israeli Companies Registrar - ostensibly a technical amendment intended to perhaps save manpower at the Companies Registrar by removing the requirement to type in the manual forms, but in practice a significant change that may reduce the gross negligence in which a large number of companies in Israel conduct themselves.

Except in some cases (for example, the replacement of the company's articles of association), the recording at the Companies Register is declarative only and the relevant record is the internal ledger of the company (which in many cases does not maintain a company secretariat and such a ledger does not really exist). Thus, for example, in a case discussed in the District Court in Tel Aviv in November, 2021, a person discovered that shares in a company had been transferred to his name and demanded to delete his record as a shareholder and director of the company, which was done without his knowledge and without having any connection to the company. The Court ordered that the record must be corrected and his removal as a shareholder and director both at the Companies Registrar and in the company's ledger and made it clear that the role of the Companies Registrar is declarative only and in the event of a contradiction between the record at the Companies Registrar and the company's ledger, the company ledger determines. In that case, the record was made as part of a fraud, without that person having any connection to the company and without his knowledge, but our office also handled in the past a case where a large car importer suddenly discovered that an unknown person was recorded at the Companies Registrar as a shareholder, due to a technical fault.

The Israeli Companies Law requires the submission of an annual report to the Companies Registrar, where this report is a technical report updating on changes in the company's articles of association, including a resolution to change the name or increase or decrease the registered capital, change of company address, changes in the board of directors, changes in the company's holdings etc. - all changes that the company was obligated under law to report within a few days after they were carried out during the year, so it is effectively a completely unnecessary report.

In practice, the report is not only redundant but also dangerous because accountants were also authorized to submit the reports to the Companies Registrar, and CPA's in practice had the company sign the annual tax returns it would also have it sign a manual annual report to the Companies Registrar, in which at best the details were copied from the latest Companies Registrar report (and in the worst case, wrong details were written due to incorrect copying or because they were copied from old information) and the Companies Registrar would automatically update the data from the report, which was not prepared by a lawyer but by an accountant, whose job this is certainly not, and cannot be aware of changes made in the company during the year. In other words, a celebration of professional negligence that caused the information in the Companies Registrar to become less and less relevant and is more and more susceptible to mistakes.

The requirement that now only a director, CEO or a person registered as authorized to report in the company, can submit the annual report online, is an opportunity for companies (who choose not to replace one gross negligence with another) to start acting as companies should, by appointing secretariat, which will hold orderly company ledgers and due documentation of all the company's official documents and agreements (as well as verifying that they were duly signed and are binding on both parties), and will not only report the annual report to the Companies Registrar, but will also ensure that the company operates as required by law in all other aspects as well.

Or not... Companies may also "save money" and simply register one of the directors or the CEO (or another person, whose job this is not, and does not have the professional background for this, and anything he does cannot be beyond negligence) and continue to act under the well-known economic rule: small savings today increases the chance of large damage and expenses in the future...

*Doron Afik, Esq. is a notary public and an attorney admitted to practice in Israel and New York and is the managing partner of Afik & Co., Attorneys and Notaries (www.afiklaw.com). Doron served an adjunct professor at Hebrew University Doron teaches Mergers and Acquisitions as part of the EMBA program. Doron's practice focuses primarily on international transactions, including mergers and acquisitions, dispute resolution and issues of public law. He is a graduate of a European Union alternative disputes resolution course and the ICC Master Class for arbitrators and also serves as arbitrator. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com